

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Oboer/3/2023
Identifikačné číslo spisu:	1305204343
Dátum vydania rozhodnutia:	19.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1305204343.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v exekučnej veci oprávnenej INKASO Pohľadávok, spol. s r.o., so sídlom Hronského č. 2712, Vranov nad Topľou, IČO: 36 039 039, proti povinnému E. E., narodenému XX. W. XXXX, ktorý zomrel dňa XX. X. XXXX, naposledy bytom B. B. č. XXX, o vymoženie 82,98 € s príslušenstvom, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6CoE/125/2018-43 z 10. júla 2018, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie voči povinnému z a s t a v u j e.

Žiadnemu z účastníkov exekučného konania náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) dňa 8. septembra 2005 poveril súdneho exekútora Ing. Jána Gaspera, PhD., so sídlom Exekútorského úradu Kálmána Mikszatha č. 268, Rimavská Sobota, aby vykonal exekúciu na podklade exekučného titulu - zmenkového platobného rozkazu Krajského súdu v Bratislave č. k. 37Zm/372/99-5 z 15. decembra 1999, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 11. januára 2000. Následne uznesením č. k. 9Er/191/2005-27 zo 14. decembra 2016 súd prvej inštancie rozhodol o zastavení predmetnej exekúcie z dôvodu, že oprávnená si nespĺnila povinnosť vyplývajúcu z ustanovení § 39 ods. 4 a § 243f ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej aj „Exekučný poriadok“) v znení účinnom v čase rozhodovania súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z exekučného titulu mal za preukázané, že jeho vydaniu predchádzalo konanie, v ktorom sa uplatňoval nárok zo zmenky. Povinnosťou oprávnenej preto bolo v zmysle § 243f ods. 1 Exekučného poriadku doplniť návrh na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 Exekučného poriadku v lehote 30 dní odo dňa účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z. (t. j. od 23. decembra 2015). Súd prvej inštancie uzavrel, že z doplnenia návrhu oprávnenej, ako ani z obsahu pripojeného súdneho spisu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 37Zm/372/99 nemal za preukázané, že by vymáhaný nárok nevznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Po oboznámení sa s konaním predchádzajúcim vydaniu exekučného titulu zistil, že zmenkový súd - Krajský súd v Bratislave v konaní pred vydaním

exekučného titulu neskúmal právny dôvod vystavenia zmenky a tiež sa nezaoberal obsahom spotrebiteľskej zmluvy, v súvislosti s ktorou vznikol vymáhaný nárok. Keďže zmenkový súd neprihliadol na prípadné neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, ako i na možný rozpor s dobrými mravmi alebo zákonom, zatiaľ čo oprávnená v exekučnom konaní nepreukázala opak, exekúciu bolo potrebné zastaviť.

2. Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 6CoE/125/2018-43 z 10. júla 2018 uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení účinnom k 11. decembru 2018 (ďalej aj „CSP“). Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnená síce doplnila návrh na vykonanie exekúcie v súlade s § 243f ods. 1 Exekučného poriadku, avšak v doplnení návrhu neopísala rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu (resp. vlastného vzťahu jej právneho predchodcu) s povinným a nepripojila dôkazy, ktoré by preukazovali, že nejde o spotrebiteľský vzťah medzi povinným a právnym predchodcom oprávnenej. Oprávnená v danej súvislosti argumentovala, že z dôvodu, že právny predchodca oprávnenej spoločnosť TRANSINVEST, a.s. zanikol, príslušnými dokumentami (dôkazmi) nedisponovala. Odvolací súd k uplatnenej námietke poznamenal, že oprávnená s nadobudnutím predmetnej pohľadávky od jej právneho predchodcu nadobudla i všetky práva s ňou spojené. Bolo vecou oprávnenej, že si od jej právneho predchodcu pri nadobudnutí pohľadávky nezabezpečila príslušné dokumenty, preto námietku nemožnosti doloženia dôkazov preukazujúcich spotrebiteľský, resp. nespotebiteľský vzťah medzi povinným a právnym predchodcom oprávnenej odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Keďže oprávnená nepreukázala opak, platila zákonná domnienka, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah, preto súd prvej inštancie rozhodol správne, keď exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku v znení účinnom v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie zastavil.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), pretože sa týkala novej právnej úpravy platnej od 22. decembra 2015. Oprávnená žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) posúdil právnu otázku, či bolo možné zastaviť exekúciu v zmysle § 39 ods. 4, § 57 a § 243j Exekučného poriadku, pokiaľ sa jednalo o exekúciu vedenú na základe právoplatného exekučného titulu, ktorý bol súdom vydaný a tiež nadobudol právoplatnosť v čase, keď ešte neplatila právna úprava ochrany spotrebiteľa, ktorá platila v čase podania dovolania. Zároveň žiadala posúdiť i právnu otázku, či bolo zo strany konajúcich súdov možné od oprávnenej bez porušenia zákazu retroaktivity požadovať, aby pre pokračovanie exekúcie splnila podmienku opisu rozhodujúcich skutočností týkajúcich sa vlastného vzťahu s povinným, ako i podmienku pripojenia dôkazov osvedčujúcich tvrdené skutočnosti, s ohľadom na skutočnosť, že oprávnená nadobudla nárok na vymáhanie dlhu od povinného v čase, keď povinnosť opisu rozhodujúcich skutočností týkajúcich sa vlastného vzťahu s povinným a podmienky pripojenia dôkazov neexistovala. Oprávnená navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil a rozhodol o pokračovaní v exekúcii vedenej na súde prvej inštancie. Oprávnená zároveň žiadala odložiť právoplatnosť dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 2 CSP. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považovala skutočnosť, že v prípade právoplatného zastavenia exekučného konania, všetky súdnym exekútorom vymožené nároky oprávnenej, ktoré neboli oprávnenej vyplatené, by musel exekútor vyplatiť povinnému, resp. súdnym exekútorom vykonané zabezpečenie nárokov voči povinnému by musel exekútor zrušiť. Uvedeným postupom by došlo k značnému poškodeniu oprávnenej, ktorá by prišla o uspokojenie nárokov, ktoré už boli súdnym exekútorom vymožené, resp. by prišla o zabezpečenie uspokojenia nárokov, ktoré súdny exekútor do toho času vykonal.

4. K dovolaniu oprávnenej povinný nepodal písomné vyjadrenie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky má z obsahu spisu zrejmé, že dovolanie oprávnenej bolo dané na poštovú prepravu 21. septembra 2018.

6. Podľa ust. § 9a ods. 1 Exekučného poriadku, ak to povaha veci nevylučuje, v konaní podľa tohto

zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Na účely tohto zákona sa pojmy strana a spor vykladajú ako účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak (§ 9 a ods. 4 Exekučného poriadku).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a v mene ktorého koná zamestnanec s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci, t. j. podmienky konania (§ 161 CSP).

8. Podľa ust. § 161 ods. 1 a 2 CSP súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

9. Podľa ust. § 61 CSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

10. Podľa ust. § 63 ods. 1 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

11. Podľa ust. § 438 ods. 1 CSP, na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Spôsobilosť byť účastníkom konania je jednou zo základných podmienok konania. Rozumie sa ňou spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu, pri ktorej zákon odkazuje na hmotné právo, preto procesná subjektivita splýva so subjektivitou hmotnoprávnou. Otázkou hmotnoprávnej subjektivity fyzickej osoby upravuje zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Občiansky zákonník“).

13. V zmysle ust. § 7 Občianskeho zákonníka, spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou.

14. Zo spisu vyplýva, že predmetná exekúcia bola pôvodne vedená voči (povinnému) E. E., narodenému XX. W. XXXX, bytom B. B. č. XXX. V priebehu dovolacieho konania (XX. X. XXXX) povinný zomrel. V prejednávanej veci stratil povinný dňom smrti procesnú subjektivitu, teda oprávnenie byť účastníkom exekučného konania.

15. Z uznesenia Okresného súdu Senica č. k. 11D/179/2018-72, Dnot 10/2019-Do z 19. júla 2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť 5. septembra 2019, vyplýva, že konanie o dedičstve po poručiteľovi E. E., narodenom XX. W. XXXX, naposledy bytom B. B. č. XXX bolo zastavené z dôvodu, že poručiteľ nezanechal žiaden majetok (§ 187 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku). Podľa výsledku predmetného konania o dedičstve teda neexistujú dedičia (ani iný subjekt, na ktorý prešla povinnosť, o ktorú v konaní ide), s ktorými by bolo možné pokračovať v konaní ako s právnymi nástupcami po zomrelom povinnom. Nedostatok procesnej podmienky v podobe absencie procesnej subjektivity je nedostatkom neodstrániteľným.

16. Keďže u povinného došlo v priebehu dovolacieho konania k strate procesnej subjektivity a neexistujú dedičia (ani iný subjekt, na ktorý prešla povinnosť, o ktorú v konaní ide), s ktorými by bolo možné pokračovať v konaní ako s právnymi nástupcami po zomrelom povinnom, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ust. §§ 63 ods. 1, 64 CSP v spojení s ust. § 438 ods. 1 CSP a 9a ods. 1 Exekučného poriadku dovolacie konanie zastavil.

17. S ohľadom na zastavenie dovolacieho konania v dôsledku straty procesnej subjektivity povinného, dovolací súd už nerozhodoval o návrhu na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože by to bolo nadbytočné.

18. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 256 ods. 1 (a contrario) v spojení s § 453 ods. 1 CSP tak, že žiadnemu z účastníkov exekučného konania náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. Keďže predmetné dovolacie konanie bolo zastavené pre nedostatok procesnej subjektivity povinného, pričom k strate subjektivity došlo až v priebehu dovolacieho konania, niet v konaní účastníka, ktorý by procesne zavinil zastavenie konania.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.